

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
вносить: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі число по 10 сотників.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо русоє ми серце і віра руска“. — З Русланових поглядів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім
неділ і руских свят о 5 год
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Русла-
на“ при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцевих
в Агенції Соколовського ул. II
гайлонська ч. 3.

Рукописи звертає ся лише
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порту. — Оповідки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надіста-
нім“ 40 сот. Подяки і привітні
додатки по 30 сот. від стрічки.

Російська пошесть.

Під фірмою несення помочи для постра-
давшего ізза живлових нещастя галицько-ру-
ського населення виготовлює ся в Петербурзі
нове оружжя, яке має завдати нові рани на-
шому національному організмови, щоби тим
легше „недужого чоловіка“ разом з його ма-
теріяльними і моральними добрами передати
в опіку державної Росії. О, бо та вічна „опі-
кунка“ всіх Славян — Росія, що спричинила
кровавий заколот на Балкані і яка нашу дер-
жаву обвела зелізним ланцюхом міждержав-
ного заговору, не може погодити ся з думкою,
що її границя не сягає по гори Карпати! Ро-
сійська дипломатія, військовість і династія
вже цілі десятиліття толкує беззастановно все
одно: що доки Українці і Поляки мати бу-
дуть в Галичині, під скиптром австрійських
царів, можливість свободного розвитку і доки
національні ідеали обох народів будуть про-
мінювати на їх соплеменників в межах ро-
сійської держави, доти нема певности істо-
вання російському абсолютизмови і безправ-
ству, доти протаняти буде ся мара сон з по-
вік повелітелям „тирми народів“. Треба ста-
нути твердою ногою на верхах Карпат — от-
се суть і найновішої російської диплома-
тичної гри, яку заінсценізовано в Петербурзі
під основою помочи „голодаючим руським“
в Подъяремной Русі.

Зручне потягнене на балканській полі-
тичній шахівниці нашою дипломатією пере-
черкнуло російський план напасти на Австрію
з боку чужими руками. Тому Росія задумує
прямо вдарили на Австрію, відбираючи її
найперше моральні, а опісля вже й області
основи в Галичині. Одним з цих ударів —
то засипати в сей тяжкий рік Галичину по-
венею рублів і скріпити на стільки галицько-
русофільські живля, щоби они переводили її
місію в Галичині безпосередньо. З російської
державної каси видано на урядове поручення
для галицьких русофілів 60 тисяч корон. А бо-
жевільні російські чури прикликали своїх по-
віренників з Галичини і обносячи їх на руках
і широчисля вигукують: „велика Росія тя-
мить на „подъяремну Русь!“

І справді тямить. В царській печаті цілої
Росії гудить великий дзвін і кличе всіх, ко-
му дорога Росія, щоби скинули ся на га-
лицьку „подъяремну“ вдовицю і обідали їй не
лише хмарою шпигунів, але й залляли пове-
нею рублів.

На передовім місці „Нового Времена“
з вістірка появилася пламенна відозва, під-
писана православними владиками, генерала-
ми, „камергерами Его Императорского Вели-
чества“, „Фрейлинами Их Императорских“
Вел. Гос. Императриць“, „Камеръ Юнкрами
Его Имп. Величества“ і цілою хмарою цар-
ських посіпак, яка кличе складати гріш до
гроша на моральний підбій Галичини.

Въ Австро-Венгрію, на границіх съ на-
шими Волинской, Подольской и Холмской гу-
берніями, — читаємо в відозві — находитесь
провінції, населення чотирма мільйонами
малороссов: провинция эти — Червоная
Русь — были вотчинами русских князей, а
послѣ татарскаго разоренія, постепенно отво-

еваны поляками, венграми и турками; нынѣ,
какъ сказано, входятъ въ составъ австрій-
скихъ земель. Населеніе ихъ — частью уже
православное(!!), частью тяготеетъ къ право-
славію(!!), переходя въ него изъ
уніатства сотнями и тысяча-
ми и молясь по русскимъ бо-
гослужебнымъ книгамъ.

Въ настоящее время наши единопле-
менники испытываютъ страшное бѣдствіе —
голодъ. (Ту наведено цілу відозву „Русского
Спасательного Комитета“ у Львові). Мы рус-
ские люди, не можемъ и не должны оста-
ваться глухими къ этому трогательному при-
зыву. Если мы не откликнемся, если не про-
стянемъ руку помощи — мы на всегда от-
толкнемъ отъ себя своихъ братьевъ по кро-
ви, а отчасти и по вѣрѣ и этимъ допустимъ
образоваться между ними и нами пропасти,
которую потомъ уже не засыпать.

Въ С.-Петербурѣ возникъ „Комитетъ
для помощи голодающимъ въ Червоной Ру-
си“. Этотъ комитетъ и обращается теперь
къ всѣмъ русскимъ людямъ съ краткимъ
словомъ: помогите роднымъ братьямъ въ
бѣдѣ!

„Помните, что эти братья смотрятъ на
насъ, на насъ уповаютъ, протягиваютъ руки
къ намъ.“

Въ комитетѣ будутъ засѣдать пред-
ставители самыхъ разнообразныхъ политиче-
скихъ теченій; и у членовъ комитета только
одно желаніе, чтобы рамки его в этомъ от-
ношении могли еще болѣе расширяться. Един-
ственное — въ политическомъ отношении
требованіе, которое можетъ и должно быть
предъявляемо къ члену комитета это — со-
знание себя русскимъ, во первыхъ, а затѣмъ
— сознаніе и того факта, что на насъ русскихъ
лежитъ по отношенію къ нашимъ заграничнымъ
единоплеменникамъ извѣстный нравственный
долгъ отъ котораго мы не можемъ отказать-
ся, не поставивъ на долго креста на своемъ вели-
кодержавномъ имени.“

Слѣдуютъ підписи в числі поверх 100.
Не можна не признати, що петербургський ко-
митет для „голодаючихъ русскихъ“ грає в
відкриті карти. Говорить вразно, що коли
Росія не засипле тепер Галичину рублями,
то треба би „на долго поставитъ крестъ на
великодержавномъ имени“. Ясніше сказати
годі.

І треба признати се, що до Петербурга
покликано рідкі цвіти русофільських зооло-
гічних оказів: сладкопівного амбасадора, бо-
яна русофільських дум і депутата з дер-
жавної ради. Сі окази мали ілюструвати пе-
ред лицем правительственного Петербурга,
факт, що є для кого викидати рублі і що
посідане Галичини в таким „доробком“ о-
крашати буде достойно тили Пуришкевичів.

Интерес держави вимагає, щоби доложи-
ти край тій забавці з данайськими подарунка-
ми для Галичини. Чей є ще у нас якась
власть, яка зрозуміє найновішу дипломати-
чну гру Росії, що хоче звінкою монетою ло-
вити за серця наш добродушний, але обидли-
вий нарід? Може собі Петербург гостити і
поїти викидів нашої суспільности, але від
Галичини і від нашого народу мусить він
держати руки прочі! Не на те ми домагаємо

ся полагожденія галицької виборчої реформи
до сойму, основанія українського університе-
ту і положенія трівких основ під мирне по-
життя галицької суспільности, щоби нарешті
попасти в пащеку ненажерної Росії, а на те,
щоби уживаючи повної національної і політи-
чної свободи ще кріпше прилягти до Австрії,
яка нам дає широкий обсяг всякої свободи.
Але з другої сторони домагаємо ся від прави-
тельства повної охорони перед посяганням на
наш нарід з якогось не було боку і під яки-
ми формами оно не скривало ся.

Ceterum censeo: на русофільську агіта-
цію із вні держави і у внутрі її треба на-
ложити зелізні пута. Російській навалі і по-
шесть в Галичині мусить ся завдалегідь по-
класти кінець.

Візьміть тайних балканських договорів.

(Δ) Тайні балканські договори недавно
оповіщені викликали в політичних кругах ме-
жнародних незвичайне вражіння і голосний
відгомін в європейській печаті. Що бомбу, ко-
тра в відкритих париских дневниках „Matin“
балканських договорів вибухла,
не підложив ніхто з приятелів Австро-Угор-
щини, се виходить ясно з цілої звязи річей.
В тій хвилі, коли болгарський король був у
Відні і обговорював довірочно з царем а та-
кож з австрійськими державниками балкан-
ські справи, (а се очевидно немиле відчуте в
Петербурзі і Білгороді та серед русофільського
сторонництва в Софії), виявилось ся, що Болга-
рія перед півтора роком злучилася під по-
кровом Росії в Сербію союзово, котрого ві-
стрем звернене було проти Австро-Угорщини.
Другий артикул болгарско-сербського договору
зобов'язував обі держави до обов'язкової помо-
чи з усіма їх силами не тільки на случай на-
рушення заповненої в першій артикулі нена-
рушимості стану посідання, але також в такім
случаю, колиб котра небудь з великих дер-
жав змагала до забору області балканської
в часі закінчення договору належної під зверх-
ності Туреччини, або хотіла лише хвилево її
заняти, а котра небудь з договорних держав
уважала се шкідливим для своїх інтересів і
яко casus belli. Через ту постанову вказувано
виразно на сей случай, що Австро-Угорщина
думала в Санджаку або Новім Базарі або та-
кож в Альбанії виступити проти походу Сер-
бії обсадою деяких областей.

Наслідки сего оповіщення не дали довго
на себе ждати. Австрійська суспільність, ко-
тра в оцінюванню політичних відносин руко-
водить ся почуваннями, була немиле заскоче-
на тим, що добрий нинішній приятель перед
так недавнім ще часом готов був разом з
Сербією і під покровом Росії виступити про-
ти нашої монархії. Однак австрійська дипло-
матія, котрій всі ті коромоли добре були ві-
домі, хоч в починах балканської війни не ма-
ла добрих інформацій, не дуже тим роздра-
товувалася і се було дуже розумно. Але і
австрійська суспільність осьвідомлена о тих
справах на основі оповіщення в деяких часо-
писах (особливо „Reichspost“), ввпнула ся,

що король Фердинанд, котрому сей договір
був вельми осоружливий, підписав его лише під
напором російського посла Неклюдова „з важ-
ким серцем“. Як заповідають, пригадали єму
долю князя Баттенберського і таким способом
приневолено пригнобленого всякою жорстою
короля, понехати власну свою думку, але що
ані договір ані військова конвенція не були
підписані королем Фердинандом.

Однак головною справою не були тут
заключені тайні договори, але т. зв. „пробна
мобілізація“ Росії на галицькій границі. Без
неї не вибухла була зовсім війна з Туреччи-
ною. Навіть ще підчас льондонської конфе-
ренції амбасадорів перла Росія Болгарію до
виконання другого проти Австрії зверненого
артикулу, отже прямо до війни,
лише держ. секретар заграничних справ Грей
відказав ся піти за домаганням Росії, а також
Франція не виявила великого одушевлення.
Тим способом розмах Данева, готового до
пособлювання Сербії, охолонув а через те дій-
шло до утворення самостійної Альбанії. Се опо-
відане має цілу оборону болгарського короля і
его теперішнього правительства, щоби тим
способом ослабити викликане у Відні неко-
ристне вражіння париских оповіщень.

А се має такий наслідок, котрого оче-
видно оповістники договорів собі не бажали
і се знов починає бути вельми немиле росій-
ському правительству. Тимто може не є се
простим случаем, що в сій хвилі появилася
в Софії прошура, котра заповідає, що она „по-
дає дійсну правду про занепад Болгарії“. Але
що автором сеї брошури є дневникар Вель-
чев, член русофільського сторонництва Да-
нева, отже цілє сеї брошури ясна. Коли отже
в тій брошурі сказано, що цар обіцяв бал-
канському союзови поміч так довго, як він
буде боронити незалежності балканських
держав, але заравом заявив, що союз не мо-
же числитися на російську поміч на случай за-
чіпної війни, то се може буквально відповідає
правді, але через те, не сказано ще всього.
Русофільський автор намагає ся очевидно очі-
стити Росію від усякої вини. Однак єї поя-
снення висловлюють лише те, що Росія ура-
дова не хотіла бути вмотанкою в отверту вій-
ну, однак сям ще не пояснено сеї події, що
в Петербурзі знали цілий договір а не лише
перший его артикул що до відпорного союзу.
Так дуже невинною і несвідомою певно не
була російська дипломатія, добре звана з
своїх хитрости, в справі балканських догово-
рів. Автор брошури заверче сам собі і ці-
лям своїх висновків, наколи він признає, що
Росія на цілі сеї війни дала зачет 27 мільо-
нів франків, хоч се тоді заперечувано і з бол-
гарського і російського боку. А що й опісля
Росія із своїх військових магазинів болгарській
армії достарчила значних засобів подібнo, як
північніше також Сербам і Чорногорцям, се на-
зиває Вельчев „добродійною помічю“. Се по
его думці є впливом людяности. Однак де-
інде чудують ся такому дільному пособлю-
ванню держав воєнних, бо доси всі думали,
що Росія підчас балканської війни була неут-
ральна. Виходить із сего, що ті поняття впли-
мають значніє в Європі а инакше розуміють
їх в Росії.

Таке саме становище сумніве треба за-

Зміна льоналю.

Отрим маю честь повідомити Впр. Духовенство і Хв. Комі-
тети церковні, що я перепис, значно побільшив і заосмотрив

у великий вибір торговлю знарядів і риз
церковних з ул. Рускої ч. 8 на ту саму
улицю під ч. 3 (побіч церкви Успенія Пр.
Богородиці).

Яко новість спровадив також для вигоди Всч. Духовенства світло церковне.
Дякуючи за ласкаві дотеперішні згляди поручаюсь і на дальше ласкавім пам'яті
і остаю

598(2)

Волод. Устенський
Львів, ул. Руска ч. 3.

няти супроти роздратованої оборони півурядової „Росії“ проти докорів, піднесених у Відні і в Софії задля російської політики. „Росія“ називає се видумкою, начеб то Росія приневолена Болгарією до заключення військової конвенції з Сербією, а так само і се, начеб між болгарською мобілізацією, а російською „пробною мобілізацією“ на галицькій границі була яканебудь зв'язь.

Від тепер отже Австрія і вся Європа повинна повірити, що обидві мобілізації були зовсім випадкові. Сим невручним случаем і нагромадженням військ цілу зиму бідна Росія попала в підзор, що она спільно з балканськими державами що найменше хотіла залажати Австро-Угорщину. Се неміло для Росії, але сей „случай“ перед тим був тим більше немилий для інших держав. Се також відомо, що російські послы, як Гартвіг в Білгороді, а Неклюдов в Софії, а також інші російські дипломати, провадили політику не схожу з урядовою політикою Росії. Однак ані не спростовано сего, ані не відкликано сих послів з їх становищ. Се не добре звучить, наопаки „Росії“ в зв'язі з тим говорять про „дволичну гру“ і про коромоли, котрою то дорогою Росія нібито не може йти!

Всеж така одна частина правди міститься в тих виправдуваннях. В Росії не раз уже ліва рука не знала, що діє права. Відомо, що російсько-турецьку війну 1877/8 вимушено на царі військовим напором. Не дасть ся заперечити, що останньої зими впливова партія, котра мала зв'язь з членами царської родини і дво-ра, радо бачила була війну з Австрією. Правительству може й обминало щиро війну, ему розходило ся передовсім о дипломатичну гру. Може правительству насували ся сумніви розпочинати війну з військом, в котрім проявлялись подібні події неохоти до війни, як в деяких російських полках. Але в суверенності сего, що бажали російські державники, з тим, що хотіла воєнна партія, втворювало ся положення, серед котрого Європа місьцями була затривожена, положення вельми неясне, котрого кінця ніхто а навіть російський міністер не міг би був напевно передсказати. А коли тепер проявляють ся лихі наслідки також для Росії сего політичного крутіства, так що тепер петербургські урядовці знов хвляються ся погрозами звернення до Болгарії, то се не є успокоєнням для тих шкіл, які така політика нанесла в останнім році.

Просимо домагатися „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

3 галицького сойму.

Промова намісника д-ра Коритовського.

По промові крайового маршалка забрав на вчорашнім засіданню голос намісник д-р В. Коритовський і промовив до палати ось як:

„Вперше маю честь стати перед високим представництвом сего краю як намісник і в тим характері промовляти до Високої Палати. На певно здогадую ся, що Ви очікуєте від мене подрібного, всестороннього розвинування програм. Отця сесія має ненавчати визначену ціль. Задача, яка має бути зв'язана в ній перед всіма іншими, так вельми перевищує всі інші, хоч вельми конечні і також негайні предмети розважань і на рад, що супроти неї може лишне є розвивання нині широкої а подібної програми діяльності нового намісника.

А однак, коли би я хоч в кількох словах не зазначив, як розумію мою задачу і обов'язки і які в тим огляді зазначую собі виступні лінії, тоді минуло би ся не лише з поважаним звичаєм, який усталило передане в тим високим соймі, але оминув би я, після моєї думки, повинність, яка, хоч не наложена законом під видом формальної відвічальності шефа краю, не менше обов'язує его морально до тісної злуки в діланню з представництвом краю. Сю злуку, в області законодавства і адміністрації, злуку з високим соймом в часі его діяльності, з крайовим виділом і крайовим маршалком без перерви, сю лучбу вважаю найважливішим обов'язком, услівем правильного розвитку краю, необхідною точкою в урядованню крайової політичної власті.

Основи, якими я все руководив ся, будуть мені присьвічувати і на далі в моїм урядованню. Супроти безоглядної справедливо-

сти для всіх мешканців краю без різниці народності, віроісповідання і політичних переконань, я вважаю першим обов'язком урядника безсторонність і зичливість, зрозуміле моральних, інтелектуальних і економічних потреб теперішньої суспільності. Прихильне попирання всіх обоснованих старань і всяких достойних діл, сердечна, опікунча добайливість, головню там, де нема культури і зарадності, скорість і точність в полагоді справ з можливим поминенням лишніх формальностей, отсего я домагаю ся від підчинених мені урядників, відповідно до їх становища і впливу. Вимагаючи знова від них далекосагаючої точності в урядованню, дійсної карності і зріцегового поступовання, бажая разом зі суспільністю бачити в них розумних і люблячих край горожан, свідомих своєї задачі і післанництва. Моєю задачею буде також, що би адміністраційні урядники достойно відповіли постійно ростучому обсягові їх діланя як своєю добірною якостію, так і побільшенням числом.

Поміняючи подробиці, думаю, що мені можна вже тепер навести, як практичний, так і ще невдогаляючий мене примір тих основ, акцію, яку я зачав, що би виконати закон з дня 26. грудня 1912 р., а яка відноситься до заапог на удержаня родин приватних осіб по кліканних до надзвичайної військової служби і акцію в цілі зарадження наслідкам катастрофи, яка навістила наш край в 1913 р. Що до першої справи крайової заапогів комісії, які урядують від дня 27. грудня 1912 р. полагали до 30. листопада с. р. 56.216 зголошень о заапоги, а державні каси в краю виплатили по конець жовтня с. р. родинам резервістів, по кліканних до надзвичайної військової служби, заапогів в сумі 7,526.052 К.

Опісля обговорював намісник вельми просторо сего річнї живлові катастрофи і акцію правительства.

Важним обов'язком — говорив далі п. намісник — який вкладає на мене намісницький уряд, є функція предсідника крайової ради шкільної. Великий зріст в обсягу діланя сеї магістратури, незвичайно обильний, хоч все ще не вистарчаючий прибуток учительських сил, а також значне побільшене впливу автономічних чинників в тім раді, се все довело до того, що я перетяжений многими справами політичної адміністрації, міг доси лише в незначній мірі безпосередно ділати в подробицях на справу шкільної адміністрації. Однак не потребує зазначувати, що тим справам посв'ячую найживіший інтерес і зичливість, що вважаю відповідне, оперте на релігійно моральній основі виховане будучих горожан краю найвірнійшою, достойною всяких жертв запорукою доброї долі краю. Тому вважаю своїм обов'язком зробити все, що можливе, що би умовини сеї виховуючої справи були як найхосенніші і, що би заслуга совісних робітників на тім полі була як найвірнійше полагоджена. Тому щиро зичливістью огортаю справу поліпшення долі народних учителів і справу заапогів всїх громад, які мають до сего відповіди услівя, в школи, а всі школи в добрі будинки.

Також горячо попираю домагання крайової ради шкільної, які відносять ся до прилюдного виховання понад позем народної школи. Головно вважаю найважливішою справою, що би далі продовжати і довести до доброго кінця старання сеї власті в напрямі поборювання односторонності гімназійного образовання, а звернення більшого числа молодіжи до практичних наук, які запевнюють поліпшене економічного стану краю при помочи розвитку промислу і торгівлі, побіч рачіонального піднесення рільництва. Розуміє ся, що стремління до закладання нових промислових і торговельних шкіл не може здержувати старань о призначення всім середнім школам, з яких не одна і то в столиці є дуже лихо поміщена, знов відповідних шкільних будинків, а також отворене ще якогось числа нових гімназій, необхідних головню для розділення таких, в яких надмірне число учеників звичайно утруднює науку. Головно вважаю вельми пильною справою, яка вимагає скорой полагоди, справу заапогів давних, від давна також попирання крайовою радою шкільною потреб руського народу на полі середнього шкільництва.

А тепер приступлю до обговорення без сумніву найважливішого предмета теперішньої

соймової каденції, се є реформи соймової виборчої ординації. Ви знаєте всі фази праці над тим предметом, отже без сумніву злишнім є трудити високу палату широкими в тим огляді выводами. Тому я обмежу ся лише до заяви, що правительство, коли пересвідчило ся, що з відра соймових сторониц не можна очікувати начерка, який би стрів ся з загальним признанем, постановило виступити з правительственным начерком, уложеним по розвіданню у всіх стороництвах так, що би міг найти загальне поперте.

Се, що основи правительственной предлоги опирають ся на осягненім порозумінню обох народів, з яких представниками правительство перевело довгі переговори, вказує, що надії прив'язані до реформи власне на полі згідних праць, дасть Бог, не заведуть.

Правительство сповнило обов'язки найновішої добайливої і упорядкованої держави. А суспільність — якої представники дали основу до сего діла — перенята почутєм справедливості і слухності, почутєм потреби охорони народних прав меншости там, де они є загрожені, прив'язали нитку теперішньої хвилі до великих передань і минувшини: Городла і Люблина. Так лучить ся сей акт з історичним розвитком польського і руського народу. Так отже усунуто вже великі перешкоди, які загорюджували шлях і тепер розходить ся лише о короткий простір, який ми маємо перебути. Тоді закінчатъ ся дотеперішні борби і загостить до нас бажаний мєр.

Вислід дотеперішних переговорів між представниками обох народів уможливив обробити начерк реформи виборчої ординації, яка опре конституційне життя краю на нових основах.

Реформа виборчої ординації до державної ради могла стати на становищі знівельовання горожан держави під оглядом їх політичного управлення до державного представництва. Соймова виборча ординація мусить, так як доси, різнити курію. Загальне рівне виборче право могло вийти до державного представництва, однак перед брамою сойму мусить оно здержати ся.

Реформа соймової виборчої ординації представляє ся як комбінація консервативної основи заступства інтересів, з демократичною основою загального виборчого права. Опіраючи ся на тім, приймає отже правительство предлога куріальний устрій сойму з загальним правом голосованя в курії міст, зв. загальній і в курії сільських громад. В склад сойму, який після начерка має складатися з 227, згідно з 228 членів, вийде 215 вибраних членів, а 12 згідно 13 вірлістів.

Вибори є загальні, безпосередні і тайні. В курії сільських громад примінено плюральність. Крім сего в перших трох куріях, се є в курії великої земельної власності і в цензусовій курії міст мають виборче право і жєнщини.

Даліше подав п. намісник розділ мандатів на курії і склад крайового виділа, який наводимо в окремій статі.

Опісля предложив намісник подробиці начерка і закінчив свою бесіду ось якими словами:

Вірно, що виборча реформа, се велике діло, до якого беремо ся, принесе крайови мир і буде початком нової доби его відродження. Вкінці повідомив намісник палату, що правительственным комісарем для сойму є містопр. Гродзіцький, якого тепер в причини недуги нема, а до помочи приділено ему нам. сєкр. Дуліцького.

Намісник зложив правительственную предлогу про реформу виборчої ординації до маршалківської булави. Маршалок заявив, що поставитъ єї на черзі нарад найближшого засідання.

Вибір комісії виборчої реформи.

По признанню важними виборів послів і по посольській обіті, приступила палата до вибору комісії виборчої реформи. Вибір відбув ся картками. Вибрано отсих послів (в скобках заступники): Бадені (Марс), Бойко (Бяли), Цегельський (Сінгалевич), Чарторийський (Строцький), Гарапін (Шнєль), Гломбінський (Вуйціцький), Гупка (Гальбан), Кашніда (Бужинський), Кєндзьор (Кренжєль), Кшечунович (Кшиштофович), Король (Рожанковський), Лєо (Клєський), Кость Лєвицький (Бачинський), Лєвенштайн (Саре), Макух (Лагоданський), Найман (Міхалік), Незабітовський (Бєсядецький), Петрушевський (Горбачевський), Пініпський (Лєсковський), Рутковский (Маривський), Скіпінський (Домбський), Стадніцький (Цєньський), Стажинський Ст. (Мілевський), Вітос (Жардецький) і Заморський (Волянін).

По виборі запросив маршалок вибраних членів до соймової салі на 5. год. по пол.

По відчитанню внесків і запитів замкнув маршалок засіданє о 2-10 год. по пол.

Про речєнє і дневну чергу найближшого засідання повідомить ся послів письменно.

Комісія виборчої реформи вібрала ся вчєра о 6. год. вєчером в цілі вибору президєнта. При виборі предсідника одержав п. Лєо 14 голосів, а 11 карток віддано чистих. П. Лєо прийняв вибір. Містопредсідником вібрала комісія послів: Незабітовського і Кєндзьора. Проіоновано становище містопредсідника комісії п. др. К. Лєвицькому, але українські послы відмовили прийняти якогонебудь становища. Від обияти реферата послы відмовляли ся. Коли перше голосованє дало вислід голосів: Гупка 12, Найман 9, а Незабітовський 3, тоді звертали ся до деяких послів, але ніхто не хотів прийняти сего обов'язку. Остаточню вибрано референтом п. Незабітовського, однак сей заявив, що відповість шойно нині. До вибору секретаря не прийшло, бо і тут були голоси розстрілені і остаточню відложено сей вибір до нинішнього засідання, яке зачало ся о 10. год. перед полуднем.

Начерк предлоги виборчої реформи до сойму.

На вчєрашнім засіданню вніс п. намісник др. Коритовський правительственную предлогу про зміну крайового статута що до галицької виборчої реформи.

В скорочєнню представляє ся сей начерк виборчої реформи так: Сойм складає ся: з вірлістів — 3 архієпископів, 5 єпископів, а на случай опорожєння єпископської столиці управителів дїєцєзії, з предсідника крак. Академії Наук, з ректорів єствуючих кожного часного в краю університетів і львівської політехніки: з 215 вибраних послів. На сих вибраних послів складають ся: 45 послів з класи великої табулярної земельної посілости, вибраних управлєнням до вибору, які платять найменше 200 К річно податку, 8 послів з класи середньої земельної посілости, вибраних платачами найменше 100 К річного податку, 44 послів з цензусової класи міст, 12 послів з загальної класи (курії) міст, 5 послів з промислової і торговельної палати, 2 послів з класи промислових союзів Львова і Кракова, 99 послів з класи сільських громад і міст і містечок.

Цєсар іменує з поміж послів крайового маршалка і двох заступників, з котрих одєн мусить бути руської народності. Соймовий перїод трєває 6 літ.

Крайовий Виділ складає ся з маршалка і вісімох членів з поміж послів. Маршалок іменує в кр. Виділї двох своїх заступників, одного Поляка і одного Русина. Одного члена кр. Виділу вибирають послы з більшої посілости і з середньої класи; одного з цензусової — загальної класи міст, і з торговельних та промислових палат і союзів; одного члена вибирають послы з сільських громад польської народності; трох членів вибирають всі польські послы; одного члена Русина всі рускі послы. В такий самий спосіб будуть вибрані заступці членів кр. Виділу.

Спосіб предкладання законів, їх потвердження і т. д. мало чим різнять ся від попереднього способу поступовання сойму.

Соймові комісії будуть вибрані в той спосіб, що членів комісій, які дістають ся Полякам, вибирають польські послы, а членів комісій, призначєних для Русинів, рускі послы.

Після тих засід будуть відбувати ся вибори до крайових заведєнь, до яких вибирає сойм своїх представників.

До рішеня важної справи потрібна є в соймі присутність більше, ніж половини всіх членів сойму і згода беззгладної більшости присутних. Що до рішеня в справі зміни в крайовім статуті, потрібна є присутність що найменше 186 членів сойму і згода що найменше $\frac{2}{3}$ части присутних послів.

Діяльність кр. Виділу зачеркєна окремими постановами, так само широко обговорєно постанови відносин двірєкого обшару до

громади і організація повітових рад (про те, іза недостатці місця пізніше напишемо).

Вибірчі округи з класу великої посілості числом 17 дають нам оден мандат з місцем вибору Львів; з класу середньої посілості (8 послів) дають нам чотири мандати при таких розділі: I) Перемишль, Добромилль, Сянік, Березів, Ліско, Кросно з місцем вибору Перемишль, Ярослав, Старий Самбір, Самбір, Дрогобич, Турка, Рудки, Стрий, Сколе, місце вибору Самбір — 1 посол.

II) Львів, Бібрка, Жидачів, Городок ягайлонський, Мостиска, Камінка струмкова, Радеків, Броди, місце вибору Львів, Рава руска, Сокаль, Жовква, Яворів, місце вибору Рава руска — 1 посол.

III) Тернопіль, Тереховля, Скалат, Збараж, місце вибору Тернопіль, Бережани, Золочів, Зборів, Перемишляни, Рогатин, місце вибору Бережани, Бучач, Підгайці, місце вибору Бучач — 1 посол.

IV) Став'яславів, Товмач, Богородчани, Калущ, Надвірна, Долина, місце вибору Став'яславів, Коломия, Печеніжин, Снятин, Косів, Городенка, місце вибору Коломия, Чортків, Заліщики, Гусятин, Борщів, місце вибору Чортків — 1 посол.

З класу ценозусової міст призначено Русинам на 27 послів — 5 мандатів. І так дають нам міста: Львів і Жовква — 1 посол, Перемишль, Ярослав, Яворів і Городок ягайлонський — 1 посол, Став'яславів, Книгинин село і Коломия — 1 посол, Самбір, Дрогобич, Стрий, Болахів і Долина — 1 посол, Тернопіль, Бережани, Чортків, Броди, Броди старі, Сокаль і Золочів — 1 посол.

З загальної класи міст призначено Русинам на 12 послів — 3 мандати: І так: Львів, Городок ягайль, Жовква, Сокаль; Броди, Старі Броди і Золочів — 1 посол, Перемишль, Самбір, Дрогобич, Стрий і Ярослав, Яворів — 1 посол, Став'яславів, Книгинин-село, Коломия, Чортків, Бережани, Тернопіль, Долина і Болахів — 1 посол.

В торговельній і промисловій класі не визначено для нас ні одного мандату.

З класу сільських громад мають можливість Русини здобути по одному, або по два мандати в отсих округах східної Галичини: I) Ярослав, Сіянє, Цішанів і Любачів вибирають 2 послів; II) Мостиска, Краковець, Радимно і Ніжанковичі 2 п.; III) Перемишль, Дубецько, Добромилль і Бірча 2 п.; IV) Сянік, Буківсько, Ріманів, Ліско і Балігород 2 п.; V) Львів, Янів і Яворів 2 п.; VI) Городок ягайлонський, Судова Вишня, Рудки, Комарно і Лука 2 п.; VII) Бібрка, Винники, Цирець і Миколаїв 2 п.; VIII) Самбір, Дрогобич і Старасиль 2 п.; IX) Камінка струм, Бусь, Глиняни і Олеско 2 п.; X) Золочів, Підкамін і Залізці 2 п.; XI) Тернопіль, Зборів і Макулінці 2 п.; XII) Бережани, Козова і Перемишляни 2 п.; XIII) Підгайці, Монастирська і Бучач 2 п.; XIV) Скалат, Грималів, Нове Село, Підволочиска і Збараж 2 п.; XV) Тереховля, Будзів, Чортків і Вишнівчик 2 п.; XVI) Гусятин, Копичівці і Борщів 2 п. (Треба пам'ятати, що в наведених 16 округах має бути оден посол (більшости) руский і другий (меншости) польський).

Крім сего визначено такі чисто рускі округи, де має вийти по одному рускому слову: 1) Сокаль і Радеків, 2) Белз, Угнів і Мости великі, 3) Рава руска і Немірів, 4) Жовква і Куликів, 5) Броди і Лопатин, 6) Старий Самбір і Устрики долшні, 7) Турка і Лютовиска, 8) Бориня і Підбуж, 9) Стрий і Медичинці, 10) Жидачів і Ходорів, 11) Сколе і Болахів, 12) Рогатин і Бурштин, 13) Журавно і Войнилів, 14) Калущ, 15) Долина і Рожнів, 16) Галич і Болшівці, 17) Став'яславів, 18) Богородчани і Солотвина, 19) Надвірна і Отинія, 20) Товмач і Тисмениця, 21) Товсте і Золотий Потік, 22) Заліщики і Мельниця, 23) Городенка і Обертин, 24) Снятин і Гвоздець, 25) Коломия і Печеніжин, 26) Делятин і Яблонів, 27) Косів і Жабє, 28) Кути і Заболотів.

Крім того є ще оден руский виборчий округ в західній Галичині (Мушина, Грибів, Горлиці, Жмигород, Березів, Динів, Кросно і Дукаля).

Значить, було би після нової пропозиції руских послів: 1 з великої посілості + 4 з курії середньої посілості + 5 з ценозусової курії міст + 3 з курії загальної міст + 16 з двомандатних сільських округів + 28 з од-

мандатних руских округів + 1 руский округ в західній Галичині + 3 вірилісти + 1 майбутній віриліст (ректор укр. університету) = 62 руских послів.

День „Просьвіти“.

Український Народо!

Прости — стократ прости, що голос наш несесть ся до Тебе в тяжкий час неврожаю та елементарних нещастя!

„Просьвіта“ найстарше наше товариство, що близько пів століття працює над просьвітним і економічним двигненням нашим, став нині перед Тобою. Торік дало Товариство „Просьвіта“ початок курсам висшої освіти. Десятьтижневий курс у Львові був найкращим доказом того, що нарід наш жадний освіти, що не жалувє ні часу, ні гроша, щоби з великої скарбниці людського знання пізнати хоч се, що має практичне приміненє в життю, що високо підіймає почутє польської і національної гідності! Торік вийшли в світ перші учасники, а заразом і перші піоніри тої великої ідеї. Нехай лише десятки національно свідомих одиниць з зернами висшої освіти, що пізнали належні народу права і навчили ся користати з тих прав — то вже крок вперед.

Так гарно початого діла не годить ся залишати.

Але на се потрібна матеріальна поміч як найширшого нашого загалу, Товариство „Просьвіта“ на се фондів не має. Не має їх тим більше в сім році, коли не виплачено Товариству субвенцій.

Потреба курсів висшої освіти — Товариство „Просьвіта“ без субвенцій!

Отсе той клич, з яким звертаємо ся до Тебе Народо!

В день 8-го грудня, як в день основаня Товариства „Просьвіта“ залунає могутний голос вічевого звона.

Се просьба о дар „Просьвіти“! І народ український радо скине сотикові жертви!

Український Народо, Ти що перебув найтяжчі лихолітя, Ти що на перекрї глузваню долі добув з себе тільки сили, що живиш і розвиваєш ся — покажеш і тепер свою силу. А ся сила лежить в Твоїй безграничній вірі в нашу будучність, в посвяти і жертвенності в ім'я щастя-долі будущих поколінь!

Нехай ніхто не відкаже, бо „Просьвіта“ хоч не має на сей рік краєвих підмог, не сьміє припинити своєї організаційної, просьвітної роботи!

За Головного Виділу Товариства „Просьвіта“: *Іван Кивелюк*, голова. *Др. Іван Брик*, секретар.

За Комісію просьвітно-організаційну: *о. Теодозій Лежогубський*, голова. *Іван Яворський*, секретар.

Дальше наступать 42 підписи укр. соймівих і парламентарних послів.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Катериня; римо-кат.: Амброжого. — В понеділок: руско-кат.: Климента; римо-кат.: *Пр. Д. М.* — Ві второк: руско-кат.: Аліпія; римо-кат.: Валерії.

— **300 літе смерти митр Іпатія Потія.** У „Вістнику став'яславської епархії“ за листопад с. р. напечатано розпорядок Пресвя. Епископа д-ра Хомішина до духовенства цілої епархії в справі святкування 300-літних роковин смерті київського митрополита Іпатія Потія. В розпорядку читаємо між иншим:

„В тій цілі заряджую, щоби в першу неділю безпосередно слідууючу по торжестві Непорочного Зачатія Пр. Діви Марії с. р. т. є в неділю Прасецьке відправилось торжественне Богослуженє т. є. благодарственна співана Служба Божя з виставленєм Найсв. Тайн в відповідню до того проповідю по всіх парохіях в тут. диецезії“.

Потім наступать подрібні приписи що до відправи Богослуженя і змісту проповіді, а на конєцє зазначено:

„Сама справа вимагає, щоби се торжество було празноване не тільки в церкві, але і поза церквою. Єсли навіть люди упавші і вороги Божі сьуть возвеличувані від своїх прихильників всякого рода обходами ювілеїв і торжеств, то чому-б ми сьвященники і наші вірні не мали розвеличити пам'яті Іпатія Потія, мужа Божого.

„Поручаю проте дуже Всеч. Духовенству, щоби, де се тільки можливо, празноване було се торжество тристалитної пам'яті Іпатія Потія також прилюдними обходами поза церквою. В тій цілі най Всеч. Духовенство доложити всіх можливих старань і трудів, щоби ту тристалитну річницю возвеличити також урядженєм відповідних концертів, вечерків і популярних відчитів в читальнях і инших відповідних місцях.

„Сего рода обходи, де би они відбули ся, належить подати до прилюдної відомости, щоби знали свої і чужі, що ми уміємо оцінити того, котрий посвятив труді свої на услуги Христу Богу і для добра свого народу“.

— **Утраквістичний тижневик.** Небавом — як доносить „Рада“ — почне виходити в Києві польський тижневик „Tygodnik ukraiński“ з додатком „Український хлібороб“.

— **Придержанє резервістів.** „Die Zeit“ обчисляє число жовнірів, які служать тепер в війську і доходять до висліді, що презенційний стан в 1913 р. дійшов до висоти, яку повинен був мати при переведеню цілого військового закону з 1912 р. А що сего закона ще вповні не переведено, задержув армія під оружєм частє резервістів, щоби мати висше презенційне число.

— **3 переселенного руху.** Вчєра переїхало через Краків в дорозі до Америки 140 австрійських і 290 росайських робітників, а з Америки прибуло 150 австрійських і 60 росайських. Поворотний рух в Прус рілних робітників значно збільшив ся, бо вчєра переїхали через Краків два поїзди з 2.740 робітниками, переважно Русинами.

— **Нагороди чесноти.** Недавно роздала французска академія на сьвятоточнім засіданю нагороди Монтон за чесноту. Три головні нагороди призначено: о. Ежу, парохові в Кремлін-Бісерт, Маргареті Белі і Карлови Конарт. Всі троє дали докази вповні вишкочкої сили самовідрєченя. О. Ежу хотів колись їхати на місці до Китаю, але почув раду: „О чверть дороги від рогачок Паражя маєш Китай“. Сі слова влучили в єго душу і він обняв парохію в Кремлін-Бісерт, серед найгіршого, підміського населєня і зачав працювати. Через 18 літ своєї праці заложив там: школи, господарські курси, столярську школу, вакаційні оселі, народну бібліотеку, касу хорих, робітничі городи і ин. О. Ежу сотворив цілу нову культуру на адеморалізованім передмісті. Інший, але не менший доказ моральної сили дала Маргарета Белі. Її она від уродженя темною, мимо сего научила ся музики, так, що заробляє лекціями на своє житє і удержує з них не лише себе, але також старшу матір і глухонімого брата; не маючи чим заплатити слуги, сама робить все і находить ще час і охоту помагати убогим сусідам. „Ім є гірше, чим мені“ говорить. Карло Конарт, третій з нагороджених, є від дитини спаралізований, так, що єго ноги зовсім відмовили єму послужу, а руками може порушувати лише дуже трудно. Однак силою волі здобув потрібну науку, зложив державні іспити і від давна посвятив ся науці, так само вивінованих, як він, бо темних. Тепер веде він курси темних, які хочуть учити ся.

— **Недуга найстаршого кардинала.** Кардинал Ореглія находить ся в передсмертнім ставі — і як телеграфують з Риму — нема надії на удержанє єго при житю іза великої старости.

— **Переселенчі гиєни.** В справі доходженя про переселенчі надужитя поділили ся слідством львівський і краківський суд. Львів веде доходженя проти львівської агенції тов. „Canadian Pacific“, а краківському судови приділено справи тов. „Австро-Американа“ в Кракові, дальше всі філії сего товариства в цілій Галичині. Філію тов. „Canadian Pacific“ в Кракові і Шакові, польського переселенного товариства, доходженя проти о. Шпондра і вкінці доходженя проти многих покутних переселенчих агенцій в Кракова і провінції. До краківського суду вплинуло вельми много до-

носів в справі надужитя, яких допускали ся переселенчі гиєни і тому сей суд веде ще тепер трусєнці в цілім краю. Доси перевів він понад 200 трусєниць. Покінчені є вже доходженя проти всіх осіб з краківського бюро „Австро-Американа“ із краківської філії „Canadian Pacific“. Що до провінційональних бюр тов. „Canadian Pacific“ і польського переселенного бюро не насипє ще доси матеріял з львівського суду. В слідчій вязниці в Кракові є доси коло 50 агентів з цілої Галичини. Небавом будуть відіслані перші акти до прокураторії, яка обробить обжалованих. Зачувати, що буде два роди обжалованих. Одні будуть відвічати за співвину в переступстві військового закона (§§ 66. і 67.) за вивіз молодців в військовім віці, а другі за переступство промислового закона з 1897. р. за вивіз переселенців.

— **Замах на залізничий поїзд.** Оводі вчєром задержав залізничий сторож криком особовий поїзд межі Яблонноко а Прагою, на шляху млавської надвислянської залізниці і повідомив, що на него напали якісь незвісні люди відобрали єму сгіналову ліхтарку і трубку і почали відкручувати шпини на залізничім шляху. Підчас сего єму удало ся утічи і задержати поїзд. І дійсно недалеко найдено повідкручвані шпини, отже поїзд ожидала неминучу катастрофа. Злочинців доси ще не удало ся зловити.

— **О. Пранайтіс,** головний сьвідок в київськїм ритуальнім убийстві, став іменованим єпископом в Ковні.

— **Хто уживає товарів з маркою У. П. Т.,** починає ся до піднесеня поваги Товариства і піднімає жертву фабриканта на рідну школу.

— **Мантії.** Властителька пансионату „Гоплана“ обжалувала на поліції якогось Кульма-тицького, котрий представивши ся їй яко сотрудник якоїсь з львівських часописів, вимантив від неї 16 К, обіцявши їх помістити в тій часописи „статю“ про єї пансионат. — П. Володислава Семковичівна прочитавши в якійсь газеті, що бюро вільних мешкань під ч. 4. при ул. Хорунщини пошукує мундантки, пішла до того бюро, згодила ся обняти посаду і зложила до рук директора, якогось пана Пешпака, зажадану ним кавцію в сумі 100 К. На другий день рано, зголосила ся панна С. до бюро, щоби обняти посаду, а там їй сказано, що посади для неї нема, бо „пан директор“ Пешпак втік зі Львова і забрав єї кавцію з собою.

— **Менделє Бейліс на свободі.** Славний тепер іза київського процесу жидок Бейліс не чує ся свободним в Києві і не виходить з помешканя, чекаючи ще на правосильність вироку. Коли одержить сей вирок халатний жидок, який одержав мілліони від ріжних цадикив, вїде в Росію до Німеччини, або до Америки, обстриже пейса і в циліндрі проходжувати ся буде по першорядних улицах Нью Йорку, сьміючи ся в гоів, які не вміли дїяти правди. Бейліс має переїздити через Львів, тому жиди і жидовини всіх народностей хотять єго приймати гостинно в... готельку Жоржа.

— **Смерть від уколєня оси.** Англійські денники доносять: При кінцє вересня с. р. паню Молесворт, яка сиділа з сестрою при отвертїм вікні, вкусила оса. П. Молесворт пішла сєйчас по сходах до комнати на горішнім поверсі, щоби рану заосмотрити амоняком. А що після повороту жалувала ся на бітє сердца, отже єї сестра пішла по кольоньську воду; однак повернувши до комнати, найшла зімлілу п. Молесворт, а закам прибіг лікар, неужако померла. Лікарські оглядини виказали, що оса пробіла жалом велику жилу, вщипила їд до крови, а рух пацїєнтки, яка йшла по амоняк, спричинив, що ся їд дістала ся скоро жилою з крови до сердца і спричинила смертельне затроєнє.

— **Красивий зїзд української радикальної партії** відбуде ся дня 21. і 22. грудня у Львові.

— **Віднайдена сорочка.** З Царгорода доносять, що великий вєзир разом з турецькими міністрами судівництва і внутрішних справ удають ся до Адриянополя, щоби взяти участь в релігійній церемонії в нагоди відзисканя історичної сорочки султана Селіма, яку — як звисно — віднайдену у Відні.

— **Крадіж в залізничім поїзді.** В поспішнім поїзді, який вїздить зі Львова о 825 год. рано до Кракова, пропала Стеф. Янкови ручна торба, в якій був ловецький одяг і инші річї, а також і ручниця в бронзовім футералі. Крадіж сью поповнено коло Рашева в хвилі, коли п. Янко вийшов до реставрації на обід.

Оповіді.

— Поминальне богослуження за упокій душі бл. п. Ізидора і Анни Шараневичів відбуде ся в Успенській церкві в понеділок 8. грудня о 8^{1/2} години, на котре запрошує — *Родина*.

— Журавно — Позір! В „день Просвіти“ 8. грудня с. р. о 11. год. перед полуднем відбуде ся просвітне віче в „Народнім Домі“ в Яйківцях заходом журавенської філії „Просвіти“. Просить ся о численну участь. — *Виділ*.

— 3 Рави рускої. Дня 8. грудня відбудуть ся заг. збори філії Тов-а „Просвіти“ в Раві рускій з отрим порядком денним: 1) О годінні 10. поминальне Богослуження за померлих членів Тов. „Просвіти“ в місцевій рускій церкві. 2) О годінні 12. загальні збори в „Народнім Домі“ (коло залізничної): а) Реферат: Значення і розвій Тов. „Просвіти“; б) звіт уступаючого Виділу; в) вибір голови і нового Виділу; г) внесення і запити членів.

— Іменования і перенесення. Головна дирекція катастру ґрунтового податку іменувала в службі удержання евіденції катастру ґрунтового податку евіденційних геометрів II. класу: Гн. Воввідку, Петр. Гавронського, Меч. Рутівського, Том. Шиманського, Ад. Мангайма, Авр. Як. Ліхтіґфельда, Брон. Домбровського, Йос. Кадерношку, Руд. Теоф. Іванчука, Ів. Спілку, Вяч. Бабака, Ом. Клімашука, Мих. Думу, Том. Фліса, Тад. Габдаса, евіденційними геометрами I. кл. в X. кл. рангі.

Львівський висший краєвий суд іменував канцелярськими офіціантами ad personam канцелярістів: Нат. Гельбарта в Городенці, Авр. Тольда в Підгайцях, Оз. Гелера в Будзанові і Марка Земля в Зборові і полишив всіх в їх дотеперішних службових місцях.

Намісник переніс старшого повітового комісара гр. Юст. Лося зі Львова до Нового Санча.

Посмертні оповістки.

— Др. Петро Сушкевич, лікар, член многих українських товариств у Львові, упокоїв ся по коротких і тяжких терпіннях дня 5. с. м. в 69. році життя. Похорони відбудуть ся в неділю 7. грудня о 11. год. перед полуднем з дому при ул. Глубокий ч. 12, на Личаківській цвинтар. В. е. п.!

Т. Б.

Национальне вихованє.

(Дальше).

На чім полягає се конечне? Школа, яка є покликана служити даній нації, має будити у неї розуміння і любов культурних добутків, а придбані попередніми поколіннями має старати ся задержати і розширити в обсягу господарства, літератури, штуки і т. д., а колиб таких добутків не мала, старати ся їх придбати, щоб не зістала позаду других народів.

Доказ важности сеї цілі учить нас досвід минулих півтораст літ. Відповідало конечній потребі французького народу в 18 ст. коли фізіократи піднесли конечність національного і господарського образования молодіжы як нероздільне понятє. В Німеччині пожиточні відомости майже ціле 19-те столітє мали велике значення межі цілями школи.

Німецька нація не жалувала грошей на науку, бо сподівалась придбати краще оружє для пізнішої борби в господарськм житю. Зверненє уваги в шкільнім плані на науку реалітв, витворенє численних шкіл доповняючих о головній цілі управління заводового образования, змаганє заправлення учеників вже в народній школі до зручности, а також до ремісничої праці, се були фази розвитку школи, викликані конечністю національно-суспільного життя. Населенє інстинктивно відчувало потребу сих змагань і поприрало, оно не виступало проти сего, що зі школи зроблено великі о касарняним урядженю фабрики народного образования, на що тепер педагогі так дуже обурюють ся. Ми ще далекі від сих змагань на полі народного шкільництва, а коли пізнаємо їх у других народів, повинні

заставляти ся над нашим станом, нашими змаганнями, нашою дотеперішною працею, а пізнавши, стремити до поправи.

Як кождому народови так і нашому прислугує право піклованя вихованєм молодого покоління для свого народу, а коли нарід жити має, мусить викресати енергію здобуту впливу на витворенє такої школи, яка для его правильного розвитку є конечна.

Побіч національно господарської цілі, яку школа мала сповнити, повстали ще дві нові цілі державно-громадянського виховання і соціальної опіки. Господарська цілі школи перевищає, коли нарід мусить видобувати ся з господарського занепаду, відтак виступають дві нові цілі, випливаючі з новітніх потреб нації. Побіч достатків бачимо нужду, особливо в причини нужди терплять найбільше діти, якими суспільність повинна заняти ся.

Девятнадцате столітє скріпило ідею національности, якої давні часи не знали, а до національної долучилась соціальна, наче доповнююча попередню. В засаді обі ідеї належать до себе. В любові цілого народу міститься і любов одиниць. Коли звертаємо увагу на життєві інтереси великого тіла нації, не можемо не звернути уваги на інтереси її органі і членів.

Понад особинні потреби, котрі з часом, залежно від обставин, змінюють ся, стоїть дальша, вища потреба, щоб пікола достояти поколінням передавала властиву, духову прикмету свого народу, та щоб молодіж нею щораз більше переймалась ся.

Розуміння національного виховання ніхто яснійше і докладнійше не означив як єпископ Дюпаур. Після его висказу, школа має чє снотн, обичаї і звичаї кожної нації з одного покоління на друге в такий спосіб переносити, щоб шляхотні і щасливі прикмети характеру народу в дітях жили, прикмети народу стали прикметами народних дітей, а блуди народу в молодих душах поборювала.

(Дальше буде).

Нові видавництва.

Ник. Садовский: Студентский конгрес у Львові в липці 1913. р. Стор. 14, 16-ки. Львів 1913. Накладом автора. Є се перепечатка з „Руслана“.

Омелья Карашкевич: Співи днів і ночий. Низка пісень. В Коломиї 1914. Стор. 48, 16-ки.

Адресовий календарик на 1914. рік вийшов накладом П. Лаврова і коштує 20 с.

Історичні листки (по дві картки 16-ки) почали виходити під редакцією Івана Крипкевича у Львові, Янівська 72 і коштують по 4 сот. В 1-ім листку вичислено київських князів від 860 р. до 1246. р. 2-ий листок містить „Старо-українське лицарство“ і „Колядку про облогу Царгорода“. В 3-ім листку описано галицькі повстання XV. і XVI. вв. та подано „Пісню про Стефана воеводу“ і „Пісню про Волошину“. В 4-ім листку поміщено статейку п. з. „Початки запорожської Січі“.

Телеграми

в дні 6. грудня.

Бігород. (ТКБ). Печатне бюро рішучо перечежить вістам дневників про мнимий договір межі Росією а Сербією.

Цетинія. (ТКБ). Сербі опустели вчера Плевле.

Париж. Дневник „Temps“ дізнає ся з Царгорода, що російська дипломатія предложила англійському правительству, щоб супроти іменованя німецької військової місії в Царгороді, зажадати від Порти реорганізації жандармерії в вірменських землях при помочи російської жандармерії, а в інших частях турецької держави при помочи англійської жандармерії.

Париж. (ТКБ). Рібб відмовив утвореня кабінета. Предсідник Поенкаре поручив сю місію послови Дуне, який мав дати по полудневій Валії закінчив ся.

Льондон. (ТКБ). Зеліничий страйк в полудневій Валії закінчив ся.

Товариство взаїмного крегити „Дністер“

у Львові, ул. Руска. 20.

Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюванє кредиту своїм членам різними обезпечєним в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 4%, без потручення рентного податку.

Вклади приймає і вишачує Каса Товариства в урядових годинах, від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Шадниці 35.527.

Жирове Конто в австро-угор банку

Шадничі вклади К 3,683.428—

Власний масток К 474.302—

Уділені позички К 4,494.957—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем

Студент VII кл. Гімн., здібний, не могути удержатись ізза браку матеріяльних засобів пошукує лекції на селі. Може заложити і вести сільський хор. За добрі успіхи ручить. — Львів, post. rest. Дірігент. 599(4)

Перше і одинокє Руске Товариство Взаїмних Обезпечєнь на житє і ренти

„КАРПАТІЯ“

Почетний президент: Гро Ексцеленция митрополит Андрей гр. Шептицький.

„Карпатія“ вибудована на найсолідніших основах.

„Карпатія“ приймає обезпечєня на житє у всіх найдогідніших комбінаціях при найкорисніших условіях: на дожитє, посмертні капітали, посяги і ренти.

„Карпатія“ дає обезпечєнням всякі користи, які може дати нинішній стан техніки обезпечєнь на житє і солідне, оглядне діловодство.

„Карпатія“ основана на взаїмности і має на увазі лиш хосен своїх членів. Чисті зиски вертають ся яко членські дивіденди.

„Карпатія“ видає поліси, які по трілітнім тривку стають неоспоримими і незападальними.

Нема жадного иншого руского асекураційного товариства на житє лишє одна, однісінька „КАРПАТІЯ“

Обовязком кождого „дорого Русина“ є підпирати лиш своє асекураційне товариство і обезпечуватись лиш в „КАРПАТІИ“.

„Карпатія“ передає всюди спосібним і ретельним людям по містах і селах свою агентуру.

Найпевнішим способом опадности є обезпечєня життє. Кождий хто хоче забезпечити своїй родині красшу будучність, своїм дочкам посяг, або собі удержанє на старість, най обезпечує ся на житє в „КАРПАТІИ“.

короткий час своєї діяльности „КАРПАТІЯ“ здохнула собі загальну прихильність і довіра навіть в чужинцях, та за короткий час свого істнованя по-зискала 1495 внесків на суму обезпечєня 5,123,004 К, з того виставлено 1118 поліс на загальну суму обезпечєня 3,595,500 К з річною премією 163,666 К 3a53 с.

Більші інформації що до обезпечєнь і агенцій уділяє Філія товариства у Львові, ул. Руска ч. 18 коло „Дністра“. Філія приймає також зголошеня внесків на обезпечєня на житє і ренти. (449)

Олександр Барвінський. Спомини з мого життя.

Перша часть (Образки з громадянського і письменського розвитку Русинів в 60-их рр. XIX ст. (з додатком переписки Ст. Новаківча, М. Лисенка і П. Куліша, з 10 портретами і двома картинками) вийшла вже яко № 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладні Я. О. ренштайна в Коломиї, або в Книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Ціна брошурованого примірника 1 К 50 сот
оправного примірника 1 „ 80 „

Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1913 Р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені грубим друком. Години нічні від 600 вечером до 559 рано означені підчеркненням чисел минутних.

Приїзз до Львова

на головний дворець:

З Кракова: 225, 542, 6220, 725, 845, 955,

110*, 125.

З Підволочиска: 715, 1125, 215, 525, 1030,

1048†

З Черновців: 1207, 523*, 543*, 740, 1028†,

145, 535, 631, 925

*) Зі Станіслава. †) З Коломиї. ‡) З Ходорова в кождий день по неділі і свята.

Зі Стрия: 720, 910, 1140, 620, 11.

Зі Самбора: 745, 955, 148, 830.

Зі Сокаля: 705, 100, 738.

З Яворова: 804, 420.

З Брухович 655.

З Підгайц: 1120, 1020.

Зі Стоянова: 950, 630.

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиска: 656, 1105, 158, 506, 1012,

1031†

З Підгайц: 726*, 1049, 1001, 1200§

*) з Винник. §) з Винник лиш в суботу.

Зі Стоянова: 931, 611

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгайц: 708*, 1031, 303* 941, 1143§.

*) з Винник. §) з Винник в суботу.

Віїзз зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 1235, 335, 825, 832, 126†, 245,

340*, 550, 700, 730, 1110

До Підволочиска: 608, 1040, 200, 255† 840,

1115.

До Черновців: 245, 610, 910, 1003, 230, 312*,

552†, 750*, 1100.

*) До Станіслава. †) До Коломиї.

*) До Ходорова в кождий день перед неділю і свята.

До Стрия: 725, 150, 650, 815, 1125.

До Самбора: 652, 905, 350, 1056.

До Сокаля: 750, 235, 750, 1135*.

*) До Рави рускої (лише в неділі).

До Яворова: 840, 631.

До Брухович 600.

До Підгайц: 555, 453.

До Стоянова: 805, 600.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиска: 623, 1100, 214, 312†, 902,

1133.